

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

AJINIYOZ NOMIDAGI
NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor v.v.b. A.Abdiev
“ ” 2024-yil

DARSLIKDAN FOYDALANISH METODIKASI

FANI BO‘YICHA SILLABUS

Kunduzgi ta’lim shakli uchun
(4-kurs)

Bilim sohasi: 100000 — Gumanitar
Ta’lim sohasi: 140000 — Pedagogika
Ta’lim yo‘nalishi: 60111600 - O`zga tilli guruhlarda o`zbek tili

Nukus —2024

Modul / FAN SILLABUSI

Turkiy tillar fakulteti

60111600 - O`zga tilli guruhlarda o`zbek tili

Fan nomi:	Darslikdan foydalanish metodikasi
Fani	Majburiy
Fan kodi:	300.4OTM14M
Semestr	VII
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	180
Ma'ruza	44
Amaliy mashg'uloti	46
Laboratoriya mashg'uloti	-
Seminar mashg'uloti	-
Mustaqil ta'lim	90
Kredit miqdori:	6
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O`zbek
Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Ona tilini o`qitish metodikasi” fanini o`qitishdan maqsad - ona tili ta'limining ilmiy-nazariy asoslarini, o`qitishning eng qulay va zamonaviy metodlarini ta'limning turli bosqichlarida qo`llay olishni, bo`lajak o`qituvchilarga qo`yiladigan kasbiy talablar asosida ona tili fanini zamon talablari darajasida o`qitishning samarali metodlari, shakl va usullarini o`rgatish, ularni amaliyotga tatbiq qilishning pedagogik-metodik imkoniyatlarini yoritishdan iborat.
Fanni o`zlashtirish uchun zarur boshlang`ich bilimlar	
1.	Ona tilini o`qitish metodikasi 300.4OTM14M
Ta'lim natijalari (TN)	

	<i>Bilimlar jixatidan:</i>
TN1	Ona tilini o`qitish metodikasi fanining ta'limdagi o`rni, DTSda ushbu fanga qo'yiladigan umumiy talablar haqida atroflicha bilim berish, ularda fanga oid ko'nikma va malakalariga ega bo'lishi kerak;
TN2	-ona tilini o'qitish metodlari, usullari, ularning nazariy asoslari, ona tili fanining ta'lim tizimida tutgan o`rni, ona tilining har bir sathi doirasida o'quvchilarga beriladigan BKMIlar majmuasi, ona tili va adabiyot o'qituvchisining innovatsion pedagogik faoliyatining nazariy-metodik asoslari, pedagogik faoliyatni amalga oshirish metodikasi to'g'risida tusavvurga ega bo'lishi kerak;
TN3	- ona tili fani bo'yicha o'quvchilarni mustaqil tahsil olishga yo'llash, ona tili fani bo'yicha o'quvchilar bilimini baholay olish, darslarni loyihalashtirish va tashkil etish metodlarini to'g'ri tanlash, muammolar yechimlarini topa olishni bilishi va ulardan foydalana olishi kerak;
TN4	-umumiy o`rta va o`rta maxsus ta'limda ona tili ta'limi mazmuni, bu fanlarni o'qitishda uning qismlari, boblariga xos xususiyatlarini tahlil qila olish, o'quvchilarning o'quv-biluv faoliyatini faollashtirishga qaratilgan dars usullaridan foydalanish, darsdan tashqari mashg'ulotlarni aniq va maqsadli tashkil eta olish, o'z shaxsiy va kasbiy axborot maydonini loyihalashtirish malakalariga ega bo'lishi kerak.
	<i>Ko'nikmalar jixatidan:</i>
TN5	Har tomonlama bilimli, malakali, muayyan tajribaga ega bo'lgan, nutq madaniyati talablarini to'liq o'zlashtirgan, an'anaviy milliy pedagogika hamda rivojlangan davlatlarning ilg'or tajribasidan, eng so'nggi zamonaviy yutuqlaridan boxabar, og'zaki va yozma nutqi ravon mutaxassis-kadrlarni tayyorlashda mazkur o'quv fani dolzarb ahamiyat kasb etib, uning oliy kasbiy ta'limdagi o`rnini ko'rsatish;
TN6	O'zbek tilida farmoyish hujjatlari ish yuritish qog'ozlarini yoza olish, uni o'z faoliyatida ijodiy rivojlantira bilish va mavjud muammolar bo'yicha yechimlar qabul qilish <i>ko'nikmalariga ega bo'lish;</i>
Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: Ma'ruza (M)	
M1	Ona tili bo'limlarini o'qitish metodikasi. Fonetika bo'limini o'qitish metodikasi
M2	Leksikologiya bo'limini o'qitish metodikasi
M3	Morfologiyani o'qitish metodikasi
M4	Sintaksis bo'limini o'qitish metodikasi
M5	Punktuatsiya o'qitish metodikasi

M6	Nutq uslublari ustida ishlash metodikasi
M7	O'quvchilarning og'zaki, yozma va bog'lanishli nutqini o'stirish mazmuni
Mashg'ulotlar shakli: Amaliy mashg'ulot (A)	
A1	Maktab tizimida ona tili fanining tutgan o'rni, uni o'qitishning maqsad va vazifalari
A2	Ona tili o'qitish metodlari
A3	Ona tilidan o'quv ishlarini tashkil etish va o'tkazish shakllari
A4	«Fonetika» bo'limini o'qitish metodikasi
A5	Tovushdosh so'zlar ustida ishlash metodikasi
A6	Ma'nodosh, uyadosh va qarama-qarshi ma'noli so'zlar ustida ishlash metodikasi
A7	Olinma so'zlar ustida ishlash metodikasi
A8	Gap va matn ustida ishlash metodikasi
A9	Maktab ona tili kursida «Leksikologiya» bo'limining tutgan o'rni va uning vazifalari
A10	«Leksikologiya» bo'limini o'qitishda o'quvchilarning so'z boyligini oshirish
A11	Nutq uslublari ustida ishlash metodikasi
A12	Maktabda morfologiya o'qitishning ahamiyati va vazifalari
A13	O'quvchilarni so'z turkumlarini o'rganishga tayyorlash
A14	«Fe'l» so'z turkumini o'qitish metodikasi
A15	«Ot» so'z turkumini o'qitish metodikasi
A16	«Son» so'z turkumini o'qitish metodikasi
A17	«Ravish» so'z turkumini o'qitish metodikasi
A18	«Olmosh» so'z turkumini o'qitish metodikasi
A19	Taqldiy so'zlar va undovlarni o'rganish metodikasi
A20	Modal so'zlarni o'rganish metodikasi
A21	Yordamchi so'zlarni o'qitish metodikasi
A22	Grammatik tahlilining tarkibiy qismlari
A23	So'zlarning aloqa-munosabat shakllarini o'qitish metodikasi
A24	«Sintaksis. Ohang va tinish belgilari» bo'limini o'qitish metodikasi
A25	O'quvchilarning so'z boyligini oshirish metodikasi
Mashg'ulotlar shakli: Seminar(S)	
S1	Til ta'limida o'quvchi va o'qituvchi munosabatlari
S2	Ona tilini o'qitish metodikasida modulli, masofaviy, ekstemat, muammoli dasturlashtirilgan ta'lim turlarining mazmuni
S3	An'anaviy va noan'anaviy darslar
S4	Ona tili darslarida eshitib va o'qib tushunish malakasini shakllantirish

S5	Ona tili darslarida og'zaki va yozma nutq malakasini shakllantirish
S6	Ona tili darslarida qollaniladigan innovatsion pedagogik texnologiyalar
S7	Ta'limiy va nazorat darslari mazmuni va turlari
S8	Ona tilini o'qitish metodlarining tasnifi
Mashg'ulotlar shakli: Laboratoriya mashg'ulotlar(L)	
L1	6-sinflar uchun "O'zbek alifbosi va imlo qoidalari" mavzusiga oid videorolik tayyorlash
L2	"Fe'lining zamon shakllari" mavzusi uchun mashq va topshiriqlar ishlab chiqish
L3	7-sinfda olmosh mavzusini o'rganish uchun didaktik materiallar tayyorlash
L4	7-sinflar uchun yordamchi so'zlarni o'qitish orqali nutqiy malakaning oshirilishiga qaratilgan topshiriqlar ishlab chiqish
L5	8-sinfda "So'z birikmasi va qo'shma so'z" mavzusi uchun videodars tayyorlash

Mustaqil ta'lim (MT)

1	Ona tilidan darslik va o'quv qo'llanmalarining boblari va mavzularini o'rganish.	18
2	Ona tili darslarida tarqatma materiallar bo'yicha ma'ruza qismlarini o'zlashtirish.	18
3	Muammoli ta'lim-o'quvchilarni faollashtiradigan, mustaqil fikrlashni oshiradigan dars.	18
4	Darsni tashkil etish usullari.	18
5	Ekskursiya darsini tashkil etish usullari.	18

Asosiy adabiyotlar

1	G'ulomov.A., Qodirov M.. "Ona tili o'qitish metodikasi". Toshkent. 2018.
2	To'xliyev.B., Shamsiyeva M., Ziyodova T. "O'zbek tili o'qitish metodikasi". T. 2010
3	G'ulomov.A., Qodirov M.. O'zbek tili o'qitish metodikasi. Toshkent. 2012
4	Buranova.Sh.M. Ona tili darslarida yozma ishlarni tashkil etish. Toshkent. "Tafakkur avlodi" 2020. (O'quv qo'llanma).
5	Kompetensiyaga yo'naltirilgan Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi: Ona tili, adabiyot, o'zbek tili (5-9 sinflar). Toshkent. 2016
6	Mahmudov N.v.b. Ona tili. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 10-sinfi va kasb- hunar ta'limi muassasalari o'quvchilari uchun darslik. - T.: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2017. - 112 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1	Mirziyoyev Sh. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2017..
2	Mirziyoyev Sh. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – Toshkent: O'zbekiston, 2017.

3	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017-yil 7-fevraldagi farmoni.
4	Nurmonov A., Yo'ldoshev B. Tilshunoslik va tabiiy fanlar (o'quv qo'llanma). T., 2001.
5	Hojiyev A. Tilshunoslik terminlarining izohli lug'ati.- T., 2002
6	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari" to'g'risidagi qarori. – "Xalq so'zi" gazetasi, 2017-yil, 21-aprel.
7	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farnioni. 2019-yil, 29-aprel
8	Qo'ldoshev B. Yozma ishlarni o'tkazish va baholash metodikasi.(ma'ruza matni) Andijon, 2016.
9	G'ulomov A. Nutq o'stirish mashg'ulotlari. -T.: O'qituvchi, 1998

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lovim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma olsa;
- fanning mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lovim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo‘lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo‘l qo‘yilsa;
- bayon qilish ravon bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa; – fan bo‘yicha matn puxta shakllantirilmagan bo‘lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga tayorgarlik ko‘rilmagan bo‘lsa;
- fan bo‘yicha mashg‘ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo‘lmasa;
- fan bo‘yicha matnlarni boshqalardan ko‘chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo‘yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo‘l quyilgan bo‘lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma‘lumot

Muallif:	Pedagogika fanlari nomzodi, dotsent Sh.Bo‘ranova assistent Sherali Matjanov
E-mail:	sheralimatjanov@mail.ru
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti, ”O‘zbek tili” kafedrasida
Taqrizchilar:	Filologiya fanlari nomzodi, dotsent M.Xudayarova

Mazkur Sillabus Nukus DPI O‘quv-uslubiy Kengashining 2024-yil “___” dagi ___ -sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus ”O‘zbek tili” kafedrasining 2024-yil “___” dagi ___ -sonli yig‘ilish bayoni bilan ma‘qullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i:

A.Abdiev

Fakultet dekani:

B.Davletov

Kafedra mudiri:

Sh.Bo‘ranova

Tuzuvchi:

Sh.Matjanov